

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tantóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetlilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Baja! Állami tantételekporóban.

Az előfizetési penzek és hirdetési díjak Nanay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

A mezőgazdasági előleg-egyletekről.

A kisbirtokosok hitelszövetkezésének módját kevésebből ismeretű ígertem múltkor. Közlelőből ígertem.

Csak gúnnya lenne a meyenkbeli kisbirtokos keserves hitelállásának, ha az irástudomány szabályai szerint mindeleket az adósságokban elmerültéget bizonyítgatnánk. Sokkal mélyebb nyomokat gázolt az uszora pusztítása a kisbirtok mezéjén, mintsem hogy keserve találnék csak reájok; a marhaállomány elpusztulása, a sok licitáció, a földérték óriási hanyatlása s a birtokos nép tengődből életmódja sokkal megdöbbentőbben hirdeti a közbajokat, hogy sem gyöngye szóval, tollal tolmácsolni megkísérlehetném. De talán nem lesz czéltalan rámutatnom a vagyonai hanyatlás egy forrására, mely legalább az általam közlelőből ismert Sárközben legtöbb gondot árszított a gazdáknak.

Nagy áldás az a szőlőbázma-, rét-, maradvány-föld stb. megváltás, rendes gazdasági viszonyok közt és egymás után következtet. Amde nálunk a rosszul művelt, föl nem szerelt kisbirtokra egyszerre zúdult az a sok áldás, mint vetésre a felhőszakadás és bizony bizony a legjobb gazdát is adósságba keverte. Nagyon nőtt meg ez az adósság a Dunavéigát tömördek s meg meg újuló költségével. Kölesön kölesön után, ha nem legnagyobb kamatra is, bizony kimeríté a kisbirtokost, kinek földje sehol sem termi ki

a kamatok fölött még a törlesztéseket is. Mert ezek a törlesztések a tőkének nagy százalékát teszik a legkedvezőbb esetben 10 évi lejáratu kölcsönök adatai a takarékpénztárak által s még így sem levén biztosak, minthogy a takarékpénztárak idegen tőkék letéteményesei s ha ezek fölmondának nálunk tömegebben bizonyos — gyakran előforduló — gazdasági vagy pénzüviszonyok miatt, ők is felmondják a hosszabb időre ígert hitelt és dobra kerül a megmentendett vagyon.

Nyilvánvaló dolog, hogy a kisbirtoknak ily közel fenyegető végveszélye csak úgy hártathatik el, ha a gazdák oly kölcsönöket nyerneek, melyek a most tömegesen viselt beruházási terheket megosztani engedik a jövő nemzedékek, melyek t. i. az eddiginél kisebb kamatra és 32—34 év alatt törlesztésre adtnak. Ily beruházási kölcsön ismét érezhetné minden áldását a fentorsolót közzgazdasági intézkedéseknek s egyszeremind kirajnádná a kisgazdát az uszora fojtó kirajból.

A "Kisbirtokosok országos földhitelintézete" a törvény által épen azért állítottott föl, a legszélesebb és legszűkebb alapon, hogy a kisgazdaságok gyors és biztos mentését vegye foganarab, ily köle önök nyújtása által, Ezért árszított a köle a törvényhozás ez intézetet egy kedvezményekkel is, melyek főleg a záloglevelekre, bekebelezésekre és bányajelöltekre vonatkoznak. Ezért járult maga a kincstár 500,000 forint a kétmilliónyi alapítókéhez és mert még az

összeg is csöppnek mutatkozott a kisgazdák adósságainak tengeréhez képest: ezért állapítottott meg kölcsönöknek főként záloglevelekben adása.

E sorok írója a hitelintézet tervezése idején záloglevelekben kölcsönadás ellen szólalek fel, azon értékingadozására és elárúsítási nehézségeire tekintettel, főleg pedig azért, mivel a hitelrendezést tisztán társadalmi s érdekszövetkezési alapokra óhajtottam volna fektetni és féltém, hogy a kereskedő-világ saját czéljaira szakmányoljandja ki a záloglevélintézet.

A hazai első takarékpénztárral kötött egyezmény azonban a záloglevél-kölcsönök ily hátrányait a minimumra korlátozta; ugyanis biztosítottat, hogy a jelzett dűsgazdag pénzintézet a hitel-egyesület zálogleveleit mindenkor beváltandja meghatározott igen csekély ár-külföldiakkal; így a kölcsönvétel készpénzt kap, a forgalmi összegnek pedig mindjárt kezdetben a legmagasabb igényekhez mért emelhetése éretelt el, sőt a záloglevélintézet természete szerint menné nagyobb a kölcsönvétel, annál nagyobb az intézet hitelle s így pénzétszete; az idegen tőkék annál szivesebben tolvánva a gazdag jelzőbiztosítékü papirok vásárlására. E mellett kiterjeszté módjésdét a hitelintézet hosszabb-rövidebb lejáratu készpénzkölcsönök adására is. Minden aggály eloszláték tehát és kisbirtokosaink 300—1000 frt kölcsönért bizton fordulhatnak (az ismertendők feltételekkel) földhitelintézetünkhez.

De még itt sem állott meg az or-

szágos egyesület. Belátta, hogy kisgazdáinknak nemcsak pénz kell, hanem (talán még inkább) társadalmi támogatás az okszéri gazdálkodásra, takarékosagra, tökélynyitésre törekvésben. És belátta, hogy a hitel mint a megbizhatóság szülötte minél közelebb ismertéget által neveltek. Ezért állapítottott meg intést, mely kisgazdák (Dobozos) örökben egyesülésre vezet és Földhitelintézetek elfogadása által is. Majd a társadalmi hajlamát öhrészre, az állami tőkék beszerzését rövid lejáratu, olcsó kölcsönöknek tagjai között saját belátása szerint osztása által megkönnyítse, a gazdasági befektetési tőkék nagyobb összegei pedig törlesztési jelzőbiztosítéknek az országos hitelintézetből felvétele által szerzesse, ha a tagok hiteltét személyes ismeret és megbírálás, sőt erkölcsi ellenőrzés által öregítve. A "mezőgazdasági előleg-egyletek" e végtelen áldásos következtet, éltető gyökerei magának az országos hitelintézetnek, mely mint a törzs szótosztja táplálékát az ágak és levelek közt. Ismerkedjünk meg velök.

Egy-egy gazdasági területör kisbirtokosai társulnak és meghatározott üzletelésnek (p. o. 50 forintnak) apró törlesztésekkel befizetését vállalják, mely betétek tulajdonai maradnak s nekik győzőmőlesnek, de a szövetkezés felhasználás az üzletből (bizonyos esetek kivételével) ki nem vonhatók. E mellett szavatosságot vállalnak betéteik meghatározott néháyszorosa erejéig az országos hitelintézettel szemben az állókövetésük folytán nyerendő kölcsönökre

TÁRCZA.

A véletlen.

— Előszó —

GUBICZA LAJOS-tól.

III.

Zoltán egész a nyugoráig nem lehetett a terembe látni s akkor is csak egy pillanatra jelent meg, talán figyelmeztetni Margitot ígéretere s ismét eltűnt.

Margit észrevette megjelenését s távozása után néjéhez pár szót szólvá lassan, féve, — mint kis madárka azon helyre, honnan kegyetlenül tóra riasztják — indult kifelé.

A kisebbik kertbe, hol a lugos volt, két uton lehetett jutni: a főlépésen le az udvarra és onnan fölött, folyósó szerű sétányra a kertbe, mely szép melezőgyű növényekkel volt diszítve; vagy pedig a tőmzteremből egy oldali terembe, s onnan ki az erkélyre, mely már a kertbe nézett és ennek baoldalán keskeny csigalépcsőn, mely az egyik széles oszlopon huzódott keresztül, le a fák közé; ez utóbbi járút, melyet Margit is választott, csak kevesen, a kastélyban többször megfordultak ismernek. Az elültét nem lép nagyobb remegéssel a verpádra, mint Margit a mily remegéssel nyitotta ki s zárta be az erkélyre vezető ajtót.

Lassu lépésekkel közeledett a lépcső ajtóhoz, melyet nyitva talált s lépcsőkon le a kertbe szellett. Alig haladt husz lépésre, midőn egy forró közsorítást érzett. Ljedve tekintett föl s Zoltán a szép, szerelmes Zoltánt látta maga előtt.

— Oh köszönöm önnek, hogy eljött, de itt a lugos nem messze, hol senki sem lát s hall bennünket . . . Margit jöjjön oda velem.

— Itt nem mondhatja meg mit akar? kérdé susogó hangon Margit.

— Nem! itt nem, választott határozottan Zoltán, itt megláthatnak s meghallhatnak bennünket, a kezéid becsülete pedig drágább, kedvesebb életem életemnél.

— Köszönöm — mondá Margit — menjünk.

A lugosba érve Zoltán leültette Margitot egy nádszékre, maga pedig visszament s a közeli bokrokot megvizsgálá, nehogy olyan is halljon valamit, kinek nem kellene. Nem is ugy szellett, egy rohant vissza a lugosba, hogy Margit, kinek hevesen ragadá meg mindkét kezét, megrémült, s azután szenvedélyes szavakkal kezdé:

— Nem lát s nem hall bennünket senki, csak e lugost főlő folydnárának susogó levelei, az Isten, ön és én; de nem kell nekem sem Isten, sem levél sem magam, csak ön hallja meg, Margit, csak ön, hogy szeretem ön az első pillanattól fogva, mert szép, mert jó, szerény, szenvedő anygal és szegény. Igen Margit! én azért szeretem ön és boldogga akarom tenni, nagyon boldogga, hisz ön gazdag, igen gazdag vagyok, de ön lesz legdrágább kincsem. Magaméva akarom ön tenni, mert imádóm, hogy azokat irigyelvé tegyem, kik most megvetik, lenézik ön s szánakoznak rajta. Oh! legyen ön az enyám s oly boldogga tessenem, hogy az égi anygak is megirigylik boldorságát . . . ha szerez. Oh szőljön, tudna e szeretni, nagyon, igazán, mert ha teljes szívvel szeretne is, az ön szerelme csak árnyéka lehetne az ön

szerelmének. Oh! szőljön Margit szeret-e, tudna e szeretni, oh szőljön, mert megörülök.

— De Mezei . . . de . . . Zoltán ön most láthat először, s talán nálam szebbet is, gazdagabbat is.

— Oh nem: sem szebbet, sem gazdagabbat. Hisz te magad vagy a szépség Istennője s mások szépsége is terülad sugározik szét; s nem vagy-e gazdag? hiszen szemelőbb hisz két ragyogó éjtem, csillag millióddal, melyek mindegyike egy gyémánt kö, egy gyöngyszem a szépség, az ígélet tengeréből. Szől tudsz-e szeretni?

Mindkettő hallgatott s néztek egymás szemébe. Margit egyszerre felébredni kezdett, keble erősen hullámozott s egy erős lélekzet vétel után e szavakkal:

— Zoltán, meg kell hallnom boldogságomban. Zoltán karjaiba omlott.

Eszméletlenül látszókt ott nyugodni, míg Zoltán forró csókjaitól föl nem ébredt ajulásából. Kis kezét homlokára tevé, mintha eszebe akarná juttatni, hogy mi történt vele s azután Zoltán elé állt; s megfogta mindkét kezét oromteljes hangon kérdezé:

— Igazán szeretsz?

— Oly igazán, mint most megölelek, szólt Zoltán, hevesen ölelvé át Margit derekát, ki gömbölyű karját foná nyaka körül és ajkai egy forró, hosszú csókba olvadtak össze.

— De vajon mit szól anyád, ha szólsz előtte? töré meg Margit a csendet, még mindig előtte tartva egymást.

— Örülök fog kedves anygalom s eleinte azt hiszi, hogy az égöl raboltalak el, mert ily szépet, mint te, nem láthatott soha!

— De anyád nem oly büszke, mint a többi úri nők? oh pedig, ha elszakasz tőlem, megrep a szívem.

— Ne aggdójj! étem éte; igazán is szegény leány volt, s nem ad a rangkülönbségre semmit csak a becsületre. Ó engem nagyon szeret, én téged imádlak, te réam nem haragudol . . .

— Mit? nem haragudol, talán szegényled kimondani, hogy szeretlek?

— Oh nem kedves Margitom! de lásd te oly szép vagy, hogy ilyen magamfélé ember nem is meri remélni, hogy te őt szereted.

— Ah! azt akarod, hogy dicsérjelek? No jól van! Bizony ilyen csunya ember, mint maga nem is érdemli meg, hogy szeressem, de a másik pillanathban már egy csók hazudtolta meg e mondatot.

— Kedves Margitom hadd magyarázom meg, mit előbb is akartam mondani. Anyám enczem szeret, én téged és te is engem, tehát köztöknek is kell egymást szeretniek. Oh de boldogok leszünk. Mond étem üdv, megbántad-e hogy megbahgatalt?

— Azt nem, de azt igen, hogy ily hamar oly sokszor megcsókoltalak. De azt nem is engedem, add vissza valamennyit, egyet sem hagyok nálad.

— Akár tisztelesen, kiálta Zoltán, s majd megulaztá csókjaival kedvesét.

— Jaj Istennem — mond Margit — némén nem tudja elgondolni, hogy hol vagyok; maradj el kedves Zoltán, majd én megyek föl először, nehogy gyánítsk holletemet.

— Nem! együtt megyünk! és bemutatnak önöknek, mint mennyasszonyomat, hadd tudják meg mind, hogy a kit előbb lenéztek, most boldogított és boldogítottott.

néze, ha azok az adósnál veszendőkké válának. Minthogy a kölcsönkérők tagtársak előtt nemcsak leköltött jelzőbirtokai, de személyes hitelük és erkölcsi életük illetőleg is közvetlenül ismertek, sőt az egyet a beruházási kölcsönkérőknek céljaikra fordítását is ellenőrizheti, a szavatolás terhe ugyan semmi, annál inkább, mert rendkívül elemi csapás vagy más csapás által vagyonhianyulását esetén a szavatosság megcsúszhat. A tagok a legszelebb (földjeik féltérképének) hitel nyervén a szövetkezést által, nemcsak terhes adósságtól mentülhetnek meg amortisátó utján, de olcsó beruházási tőkével gazdaságuk hiányos fölszerelését és pszichológus marhaállományukat is gyarapíthatják, így nagyobb termőképességet, gazdagabb jövedelmeiket biztosíthatnak. A beruházási nagyobb kölcsönök a központból, a személyes, forgalmi előlegek pedig az egyet pénztárból tételnek folyóvá; és mikor a szövetkezet pénzügyesét megválasztja a forgalmi-kölcsön-igény, a szövetkezet a föntbirt szavatosság mellett nyílt hitel álló számlára mindenkori kap megfelelő zápjénzösszeget a központi intéző részről fölszolgátóként ugyanott ümölcsözetheti az egylet, mely teljes bizosságot okáért tartalék-alapot is gyűjt, miből eshetőlegesen kárát pótolja. Mindezek igen igen nagy előnyök, és én mégis hajlandó vagyok még fölőjük helyezni azon hasznát, mely a szövetkezeti tagok gazdasági, erkölcsi és társadalmi fejlődésében nyilvánvaló, ha a oktatói és bírái lesznek önmaguknak és egymásnak.

A szervezet és kezelés igen egyszerű s olcsó. Egy üzletvezető csupán a hivatalnok és a tagok körül választott igazgatók s felügyelők az intézők. A kölcsönöket maga az igazgatóság eszközöli ki és kebelezeti be, a törlesztéseket és kamatokat is maga juttatja fel, így az adós nem kénytelen a kölcsön jó részét kiszerezési, becsléstermi, kebelezési és postaköltségre pazarolni. Bizony csak elismeréssel adózhathatnak a jeleseknek, kik nálunk így hasznos intézményt honosítottak meg s terjesztésében fáradoznak. Legyen ismert és tiszteltelt említtetve nekik. Az előnk Bittó István, val. belső titkos tanácsos, orsz. gy. képviselő. Al-előnk: gr. Károlyi Tibor nagybirtokos.

— Oh ne Zoltán, én félek, hogy minden oly hamar történt. Tegnap még nem is ismertük egymást és ma már . . . csokolóztunk . . . ; ez nem is illett, de hogy nem jutott előbb eszembe, mint midőn már megtörtént.

— Ne félj kedvesem semmitől, te az enyim vagy s nincs hatalom, mely tudna elválasztani tőlem. Oh jér, hadd csókoljam meg azokat a bővő ajkakat, melyekkel rabodda tetted szívemet. Még egyszer megöleltek, megcsókolták egymást s aztán a terem mentek, hol távollétek már rég föl tün.

IV.

Amint Margit Zoltán karján belépett, egy általános „ah“ hangzott el a terembe a vendégek ajkairól. Mindkettő ki volt pirulva a szerelem hevüléséről s oly szépen illettek össze, hogy a szem őrmélen nyugodott rajtuk.

Zoltán egyenesen néje fel közelebb Margittal, ki lesütve tartá szemeit s óda érve így szólt:

- Van szerencsem kedves néni bemutatni menyasszonyomat.
- Mit? menyasszonyát?
- Igen kedves néni egykori vadászának nyugdíjas özvegyének lánya a szép Kövesi Margit az én . . .
- A szép, gazdag és nemes Mezei Zoltánnak kedvese, vágott Zoltán szavába Fille-re.
- Néni azt nem érdemelte a leány ontól. Én becsületem mondom, hogy Margit szeretem tiszta, nemes szándékkal és én enyim fog lenni!
- Majd azt a hugom határozza el.
- Az én anyám nem ismeri a rang-

Igazgatók: dr. Apáthy István egyetemi tanár, orsz. gy. képviselő, Belzei István, Békés megye főispánja, gr. Csekonitsi Endre nagybirtokos, Dániel Ernő orsz. gy. képviselő, Heller Gábor nagykereskedő, Miklós István orsz. gy. képviselő, Szokolyi Gyula földbirtokos, (vezérigazgató) Tolszky István orsz. gy. képviselő. A felügyelő-bizottság tagjai: Helfy Ignác orsz. gy. képviselő (előnk), Uhl Sándor, az c. m. Iparbank igazgatója, B. Bánfy Dezső Szolnok Dobokamegye főispánja, Dr. György Elek, ügyvéd. Legnagyobb bizalommal tekinthetünk működésük élé, fordulhatunk támogatásukhoz és fogadhatjuk el böles tanácsukat: alakítsunk mezőgazdasági előleg-egyleteket.

(Tollm. Köz.)

Eötvös K. Lajos.

Fővárosi levél.

Budapest, 1880. augusztus 1-én.

(Saison morte. Bonton. Világtörténet. Revolverjournalisták. Defraudáció. Dr. Tanner. Háztartás. Párbajok. Modern hitvesek. Dr. Apaticzki és tannai Kainer és Hegedűs tervei.)

A „saison morte“ ólomröpti szelleme még mindig halott-csendes unalmassággal lendítgeti sulyos szárnyait, bár a sasonmáma költözött madarai — a fűrőlendégek — már kezdenek költözödni eddigi fűrőlendékeikből . . . másikkba: és ez éppenséggel nem csodálatos jelenség, miután a bonton és divat átfeletlen szabályai meg azt is precízment koronárolják: hogy június közepeitől július 10-ig Gleichenberg, Balatonfenyves, Peseenyéd, augusztusban Ostene, Ischl, Tatrafüred stbi a látogatandó fűrölendégek. Így tehát a télen — fővárosunkban időző költöző madarak — kik excellenter állják ki a divat és előkelőség szabályaitól a vizslatokat — meg nem tértek vissza kornukba.

No de a világesemények indító kerekéből buggó gondoskodó arról, hogy unalmunkban ne üssük fejünk az üres levegőbe; előrelátó bölcseséggel elejét veszi egy-egy „sensatio“ eseménynek; egy defraudatív, majd egy-egy „véres kimenetelű“ párbajjal — rettegget unalmunkban.

De valamint a világtörténelem nem egy nap alatt készül, és valamint a legszorosabb újítás reformok csak lassankint vihethők végbe: úgy a fővárosi sikkasztási körből a mult héten csak kettő — a revolverjournalista-körből szinte csak ketten kerültek a bonton-világ színpadára. Minálta Tanner ur negyvennapig f o s z t i a maciát meg mindennemű ételtől, és szulofság tölti meg nézőkkel a bűjtőlő termet: addigitt a fővá-

rosban — Hegedűs és Kainer — doctores scienfiam defraudationum univarsarum — a fővárosi pénztárát soványították meg 10000 forinttal, és szulofság megtöltöttek a levegőt és hírlapokat . . . dorgáló, javító, intő és tanácsoló vezércikkkel, „Nyílt levelek“ és „Ószinte megbeszélés“.

A párbajok „revolver-journalisták“ is kiadók kettőt maunk körből — a Fortuna épület kisebb dísztermeinek — vendégei, és értelmes prófétáikkal. Federvich Kóbi revolverre is gyászhajókanást hallatott.

Mint említem minden körből mult héten csak ketten-ketten kerültek napfényre, — helyesebben börtön árnyába, hogy a világtörténeti randszert követhessék — későbbi időre reserváltak. Kell érteni a háztartásnyelvet; és nem szabad a nyilvános véleményem olyan nagyon, és oly közvetlenül felkeltetni, nem szabad egyszerre minden sikkasztást és minden „revolver“ est barnátni. Miért, miért nem, de a személyes véletlen nem oly szeretőrendelő minden defraudatív egyszerre fölfedezni, és minden revolverjournalista nem annyira ostoba, hogy kis embereket zaklassanak, hanem inkább a gazdagokhoz szittanak, kiknél hamarabb jut egy kis „barravala“, mint egy remdóri följelentés.

A világeseményt mozdító kerék természetesen párbajokról is gondoskodik, egyelőre szinten csak kettő, és az is természetese, hogy a tekintetes Hegedűs meg a találkozás előtt, sem utána nem tudott semmit. Két költöző párbaj volt ez! Egyiknél ismerjük a párbaj okát — de a vívók személyes mystikus homályban lepleztek; és a másikkal ismerjük a személyeket — és az időtlot okot nem. Csak a rendezőség van mindkét esetről egyformán informálva, — ő — egykörüli sem tud semmit.

Miután mindkét párbaj néméleg érdekelhet a tisztelt olvasómat, tehát szótlanunk rólok kissé bővebben.

Az első párbaj oka egy ismeretlen nevű journalista és egy ismeretlen H. betűjű ur véleménykülönbsége volt egy jelentéktelen színészről kismérvő tehetsége fölött.

A színészről neve Laczkó Aranka, jelenleg a budai szinkör tagja, kinek már Baján is volt szerencsése — Csóka és Aradi társulatával megfordulhatni.

Annyit tudunk a sulyosan megsebesült H-ről, hogy rögtön a párbaj után szerető meg karjai közt szállították. Mert a mai előhaladott korszem nemcsak azt teszi köteleességévé a hitvesnek, hogy homonyáimnál férjének kedvesét eltartani segítse, hanem hogy oly sebeket is ápoljon, melyeket a férj — „exotikus“ szerelme miatt — egy részvéten szini kritikusk gyögyetlen gölyögya ütött. De hát mért nem oly előregondoskodó a modern nők is mint pl. a nem rég elhunyt orsz. czárné, — ki hogy férjét titkos szerelmeinek veszeélyétől megóvja — annak kedvesét palotájába hozattat?

A másik párbaját a városunkban jól ismert Latinovits Ernő és Ivánka J. urak

vívtaok hogy mi indította őket ezen lépésre, hol L. úr sulyos, L. két könyvű sebet kapott — afelett elérték a nézetek. Legvalóbbizunk létszik azon hír, mely hírlapirink köztök kering, hogy B. Fűreden összeszólkáztok K. . . . Valeria k. a dűsznagyd budapesti polgár kedves lánya fölött.

Érdekes port tárgyalat le a mult héten a budapesti esküdtök huszonhét teljes óráig tartó gyűlésében. Dr. Apaticzki köhányai kerületi orvos ellen 70 polgár aláírásával megjelent — A-t serto — brochure képezte tárgyat — ki ellen a legsúlyosabb vádak voltak abban emelve. De a tolt köté-letű egyver, mely gyakraan azt sebesíti, a ki v zeti. Így a köhányai polgárok mind el lettek itélve ki 6, ki 4, ki 2 hétre.

A tárgyalás nagyon érdekesen folyt le, mely tanúsog tesz arról, hogy nekünkára egész könyvű lesz — köteleesség-elfelejtett hivatalnokoknak magukat megvédeni. A pro és contra tanak valomai oly különböző szemleltek voltak mint talám meg sohásem. H — Ont vádolják, hogy mint ker. orvos durván és brutálisan bűt betegeivel!

Esztőlösbában 30 előkelő hölgv bizonyos, hogy a nővilág előtt csak mint „finom“ orvos ismeretes.

— Itt őt tauu állítja, hogy ön sulyos betegeket — kikhez hívták, napokig orvosi segély nélkül hagytok . . . és így pontatlan-ságával hiagit okozott.

— A Ripsz-rapsz egylet hiteseben bizonyítja, hogy A. a legpontosabbn orvos és legjellemesebb privat ember a fővárosban.

A bírónak pedig nem marad egyé hátra, mint homlokát simitgatni és a vádiott helyett — a vádiakt elítélni; mert vádiott — jellemes privátéletű.

Hegedűs és Kainer fővárosi sikkasztók ellen energiával vezetik a vizsgálatot, de ezek is mint Apaticzky tette, tanukat gyűjtenek felmentésükre. Kainer el van határozva az összes királyi utczai kassierőket és kedveseit mint tanukat előlítani, hogy bebizonyítsa, miszerint ő a privátéletben egyike a legberzúsabb emberekknek; míg Hegedűs arra hívatkozik, hogy kártya adósságot sohásem tűrt meg tovább létkimerítésen egy napnál, hanem azokat romlásban 24 óra alatt a kamara pénztárból kiegyenlítettte. Ez pedig élénk bizonyítéka annak, hogy magánéletile mily tiszta, és mily jellemes!

Ezen módon mindketten remélik, hogy há már hivatalos becsületük menthetetlenül prostitúváva is van, de legalább magán becsületességük mentve lesz.

Manapság így megy ez!

Hidaszgy Pé.

Műkedvelői előadás.

Meg kell adnunk: városunk oly igen szegény a látványok- és látványosságokban, hogy még a kis vásártéri „vándor

Zoltán másnap egy futaral tudósítást megírte a történetekről, ki harmadnapra megérkezett. Alig phont egy órá, már látni kívánta a nőt, ki az ő fiának szívét el tudta rabolni.

Azonnal hintóna ültek s Kövesicékhez hajlattak. Epen az udvaron ültek egy kőretea alatti padon, midőn a hintó bérohozott.

Legelőször is Zoltán ugrott ki s mihelyt anyját, egy csinos, középkorbeli ingen nyújas arczu nőt — kiemelte, Margit felé siettek, ki egy halk sikoilylal futott karjaiba.

— Oh! hát ez a viszontlátás ideje — szól Margit szemrehányólag, egy hosszu esőkot nyomva ajakára; három nap nekem három század volt.

— Anyámra vártam kedvesem, hogy az kérjen meg kedves anyádtól számomra. Im itt ven kedves jó anyám szivem bálványá.

Mezeinél örömetjesen nyugtatá tekintetét a gyönyörű gyermekén s midőn az kézcsókára közeledett feléje, megpölte, s egy esőkot nyomott szép derült homlokára e szavakkal:

— Örömmel fogadok így mennyei anygalt leányomnak, csak boldogságotok egymást. Jer fiám mutass be másodki anyádnak.

— Még nekem sem volt szerencsém kedves anyám, mert te veled volt szándékomb első látogatásom tenni, nehogy irigyeink más sejtensek látogatásom céljául, de majd Margit lesz szives eloget tenni anyám ghájának.

— Én vagyok kedves asszony és fiatal ur Margit anyja, szöl egy ögér asszony első lépve, kinek ösz szálai, melyek, középkor-

rának dacára, sürűn fehéredtek haja közt, tisztelitet parancsoltak.

— Kedves másodki anyám — szolt Zoltán kezescókolva, — ugy-e örömmel adja reánk kedves anyámmal együtt anyai áldását, hisz Margittal mi nagyon szeretjük egymást.

— Ily nagy megtiszteléstet . . .

— Oh ne monda tovább, mi szeretjük egymást és én boldoggá akarom Margitot tenni.

— Kedves leányom boldog lész-e?

— Anyám! az egész világ boldogsága az én szivemben van.

— És az enyimében, szolt utána Zoltán átölelve a boldogságtól hevíto kedvesét.

— Én lányom boldogságát akarom elérni s ha szeretik egymást, én szivesen adom reájok az én anyjával kedves fiam anyai áldásom.

— Ók csak meg lesznek, mert magukon kívül nem törődnek senkivel, de mi anyák, hogy osztunk, mond Mezei kezét nyugtva Kövesiének s a két anya egy esőskál pecsetelése meg a szent frügyet.

— Szeretjük egymást mindnyájan s boldogok leszünk.

Kövesicék ezután Mezeiékhez mentek lakni B. hol fel év múlva Zoltán oltárhoz vezetve kedvesét a szép Margitot.

Boldogságuk példabeszéddé vált a viládeben, a mit az első évben a jó néni hálála zavart meg, de pár hónap múlva helyreállítá azt ismét egy új világpolgár, ifju Margit Zoltán születése. — — —

Igy bosszulta meg Zoltán Margitnak meilőztetését, mivel a véletlen hozta össze, s mivel mindíg áldják e véletlenség óráját (Vege)

művészek* nyaktörő mutatóványaikat is örömmel tekintjük meg, teljes szívvel kacagunk a boldog gyenge furlangosságain — sőt még a virágcsokrokkal sem fukarkodunk, mert valóban, mostanság minálunk ez az egyedüli látványosság. Lehetne tán színeszetünk, de legelőbb nyire, ha mi el nem űzünk közönségünkkel, Thalia papjai saját akaratukból szökődönek meg tőlünk. — Van Bodogtérünk, mi azonban fájdalom oly csekély terjedelmű, hogy ha a kioszk előtti asztalok elfoglalják, a sétáló közönségnek a térből alig jutván valami, kénytelen a lábfélcímző „faszter”-on élvezni a séta örömeit. — Van Sugovicza partunk is, melyen azt illik, igen-igen pompás sétá esnek, ha a Sugovicza szép smaragd színt víze nem örömtelen szaglasi szervezetünkkel valami különös módon. — Van Pandarsztergünk, s tán ez volna az egyedüli, hol békésen lehetne elsétálgatni, ha attól nem kellene — külföldön a szépműnek — tartani, hogy néhány garázda „mulató” durvaságának legyen kitéve. Tehát semmi mulató helyünk sincsen Azaz pardon! van „polgári” lékterünk, melybe azonban csak a magas aristocratának jut a szerencse a bejutátsára,*) s ha általánosan megvolna is engedve a beépülés, vonatokra tennek, mintán a jelen sáisonnal ott igen furcsa dolgok történtek**). Még csak jóvával muzsikáink sincsenek — s így ha néha egy fehér holló nem látogat el hozzánk: mitem látunk, semmit sem halunk. (Zárjál között megemlíthetjük, hogy el-el vetődik hozzánk egy-egy csapat azokból az emberfajtákból, kik felittek satorfajúkat s csuf „jóldörzsűsüket” mutatják az „Ujvilág” közönségét.)

Egy ilyen fehér holló látogat meg városunkat mult hó 31-én. A „helybeli” polg. ifj. öm. és társalgó köré a Nemzeti szálloda nagytermében, színi előadással, énekekkel s tánczokkal egybekötött társas estélyt rendezett. — Bekert Bertá kasszony énekelte a „Nótás Kata” népszámból néhány dallamot — elég jól. Igen jól állt neki a népies öltözék, de azért jobb lett volna a cájra papucs hejzett cipőben lépnie fel. — Garay János „Abosítás” Ifj. Schmetzer Ferencz ur, korához mérten elég jól szavalta el. Ezután egy két felvonás vígjáték, „A szép molnárnő” került színe. A darab magában véve jó, s a sikeres előadás folytonos derűltséggel tartá a házat, mely a csunya esős idő daczára is csaknem a szofalásig tellett meg. A pálna első sorban Kovács-Zsivánovics Katicza urnát s Borizák István urat illeti. A választmány alig tehethe volna jobb kezébe Dénis (a szép molnárnő) szerepét mint K. Zs. K. urékné. Valóságos szép molnárnő vala. Kellemes hangjoltása, kecses mozdulatai, szerepének tökéletes átérzése, mind arra mutatnak, hogy a színpadon teljességgel otthonosan érzi magát.

Borizák urat már többszörön volt alkalommal a színpadon láthatni s mindannyiszor azon meggyőződésre jutánk, hogy annak deskán nem érezi magát idegennek. Ma is, Gilard marquis szerepében, méltán érdemelte ki azon csokrokat s a számtalan tapsot, melyekkel pusztá megjelenése is elárasztott. — Kovács Sándor ur Jeanja, valamint Kovács Mari kasszony marquisnéé, igen jó volt, ámbár a marquisnéol kissé több méltóságot vártunk volna. Zsivánovics Ferencz ur mint Guillon, kis szerepében megállta helyét.

A közreműködők mindegyikét csokrokkal tisztelték meg. Mint említett, az esős idő daczára is, nagyszámú közönség gyűlt egybe, kik között szép számmal

voltak képviselve a városunkban, hön nyelvünk elcsajjátása czéljából, idöző idegen ajkú tanítók s tanítónék. Az előadás után kivilágos kiviradtig „szólt a zene, tapsolt a táncz.” . . .

Vizay.

Külfölfelek.

† A következő gyászjelentést vették: Radány Gyula és neje szül. Kulcsosits Bertá s gyermekei: Blanka, Gizella, Péter; Császár Ferencz szül. Radány Emma egy férje s gyermekei: Mariska, férje Radány Deszö s gyermekei: Margit, Emma, Jolánka, Eleonör és Ernő, Péter s neje Latinovits Ilonka, Ödön, Emma férje Tóty Ferencz, s leánya Alice, Leona; Radány Kálmán s gyermekei: Kálmán, Mariska Béla és Deszö; Antonovits Istvánné egy férje s gyermekei: Andor és Simon fájdalomtól kelleit jelenték, számos rokonok nevében is szeretett édes anyjuk, nagyanyjuk, ösanyjuk illetéleg napjauk özvegy Radány Péterné, szül. Adler Fránczának hosszas szenvedés és a halotti szentiség felettele után július hó 31-én délután 1/2 6 órakor élte 75-ik évében történt elhunyt. A boldogult hült temeti f. é. augusztus hó 2-án d. e. 10 órakor foguak a sz. Rókusához cizmetelt temetőben levő család sírholtban örök nyugalomra tetetni, az engedestől sz. mise áldozat pedig lelke üdvéért elakartatik után az ugyanott levő kőpohozban fog a Mindenentónak bemutatatt. Kelt Baján, 1880. július hó 31-én. Áldás poraira!

— Meghöz Perlfaszter Eleonora asszony által Baján, 1880. évi augusztus hó 14-én a „Nemzeti Szálloda” termében a műsorban kiintetett holtgyék és urak szives közreműködésével rendezendő hangversenyre. Műsor: 1. Nyitány „Martha” című operához, Plotowf. Zongorán négy kézo előadják Brachfeld Laura és Kriszhaber Gizella k. a. 2. „Pokiné” Gyulai Pál költeménye. Szavajja Heller Armin ur. 3. a) Dal „Ördög Róbert” című operából, Meyerbeeröl. b) Rözsé, magyar dal Kovács Endrétöl, Enckl Zríner Adél k. a. Zongorán kiseri Perlfaszter E. asszony. 4. Fanfare militaire. Ascherthöl. Nagy zongorán 16 kézo előadják: Brachfeld Elínor, Brachfeld Laura, Cseryny Janka, Fejcs Ilka, Kobelarsch Laura, Kriszhaber Gizella, Milutinovits Danicza és Visnyofszky Janka k. a. b. Felhívás keringőre. Weber Károly Máriaöl. Zongorán játsza Brachfeld Elínor k. a. 6. Kettős „Belizár” című dalműből, Domjéttöl. Enckl Zríner Adél k. a. és Heller Armin ur. Zongorán kiseri Perlfaszter Eleonora asszony. 7. Fnyola kettős. Briciálöl. Előadják Kollár Augustus és Deutch Benó urak; zongorán kiseri Valentin Juliska k. a. 8. Nyitány „Toll Vilmos” operához, Rossimöl. Két zongorán 8 kézo, előadják Deutch Rachel, Heitter Laura, Valentin Juliska k. a. és Perlfaszter Eleonora asszony. Kedvete 8 órakor. Bejöttéi úti ülő hely 1 ft. álló hely 60 kr. Jegyk előre váltáthók: Brachfeld N. urnöl, Kollár A. és Zríner S. urak üzleti helyiségekben; a hangverseny estején a pénztárnál.

— Szerencsétlenség a Dunán. Vasárnap este 9 óra tájban a Paksról jövő „Drau” nevű hajón borzasztó szerencsétlenség történt. A gőzkazán egyik csöve Dunaföldvár közelében borzasztó dörögözött megrepett. Porró víz és gőzárpa linnelt vastag sugarakkal köröskörül, halálisan sebezve mindazokat, kiket elérhetett. A 2-od gépész rögötn meghalt, két fűtő pedig életveszélően megs-besítették, mindhármán a d. földvárí körhözba szállították. — Az utasok között emléti tört ki, mely egész addig tartott, míg nem éjjeli 1/2 11 órakor a Mohácsról jövő „Neptun”-ra átszálltak, — A sérült hajót szordán vitték a földvárosba. — Az utasok közül senki sem sérült meg.

— Szótán, mint az Egyetértés értesül, mult hó 31-én roppant jégvíhar dühöngött. Körülbelül delután 6 órakor észak-nyugotról fehérrel vegyített setét felhök tompa moraja jelzé a közlekv veszedelmet, mely csakhamar be is következett oly dühös szél zivarral és jynktójás s diónagyászó jégzomparral, hogy amit utjában talált mindont tönkre tett. A közsghén sok háznak fedelét

leszedte a vihar, a legnagyobb fákat részint tövestül, részint kettö törve ledöntötte, a földön talált gabona keresteket ki csépeire szerte széjjel szorta, a szölököt, kukoriczát megsemmisítette, szóval oly nagy kárt okozott, hogy mintegy 30 ezer forintra tetető. Hallomás szerint Priglevicza-Szentiván és Dorozsló községeben is árákok okozott a jég.

— A kolera. Több helyről kolera eseteket jelentenek, melyek azonban szárványosan rendszerint előfordulnak az évszakban. Ily esetek híre érkeztek B. Csabáról, Elekéről, Marja, Bereg-Bössörnyén, és Artándról, Nánjka hála az ének semmi baj sine!

— Tanítógyűlés Baján. A bács-hodrogli községi tanítók évi rendes közgyűlésüket Baján tartandák f. hó 22 és 23 ik napján us. Schmausz Endre országgyűlési képviselő ehültete mellett.

— A 8-ik nemzetközi gabonavásár Bécsben f. hó 15 és 17-én fog megtartani. Augusztus 15-én külön vonatok indának az ország főbb állomásokról, melyeken 40 % árteleengedés mellett Bécshé utazni lehet.

— Irodalom. „Tövisök és Vadvirágok” című alatt rendező sajtó alá költemények Kaplány G. é. z. arszhetvárosi kir. törvéyszéki bíró. A megválogatott darabokból álló kötet tartalmazni fog egy nagyjából költö elbeszélést, dalokat, szatirakat és egyéb műfajokat. Megjelentési határidő 1880. október 28. Előfizetési ár 1 frt. mely szeptember 1-ig Erzsébetvárosra (Erdély) küldendő. Gyűjtőknek 10 előfizető után egy tisztelet példány jár.

— Vizen jár ember mutogatja magát jelenleg New-Yorkban. Van két öt-öt láb hosszú cipője czinkból, melyek öt hüvelyk magasak. A középnek csak akkora nyílás van, hogy a lábfej beférhet. Különben az egész légmentesen van elzárva, hogy a víz he ne hatolhasson. Cipője csak három hüvelyknyire merül a vízbe. Soule e cipő feltalálása inkább csuszak a víz tetőjén mint meg; mintha korcsolyának.

— Közgazdaság. Az „A z i e n d a Assienatrie” Triestben e hó 4-én tartotta közgyűlését, mely elhatározta a részvénytőkének 30 millió frankra (12 millió arany forintra) fölemelését 40% befizetéssel, továbbá az újonnan kibocsátandó részvények átvétele végett egy külföldi pénzszoporttal kintőre áldozatos szerződés végleges keresztültöltését egy teljhatalommal ellátott bizottságot kiöltött ki, melynek tagjai: Brandeis Jakob, Gossleth Emil és Sienkiewicz Dénes. A napirendben többi tárgyak szabályzerű elintézése után dr. Raicich ur igazgatóvá, s a 40 évi szolgálat után visszalékö Wortmann György ur helyébe az „Azienda” vezetőikérvá Sienkiewicz Dénes ur választották meg.

— Rövid hírek. A krími félszigeten, épen a vert-jenikali világitó torony alatt vulkán tört ki, mely a torony elcsúszította. — A Nápolyban e hó 25-én hajnalban erős földrengés volt s a Zevíz is mőködni kezdett. — Sándor e z ár, mint a szent-pétervári udvari körökben beszélik, Dolgoruki herczegnévelmorganicuss házasságra lépett. — A népszínházban pentekor volt kitzéve egy új operette. Az üzleti gróf kasszonyok előadása. — Sütő t. községben a hadmentességi adó miatt zendülés tört ki, ezért katonákkal rakták tele a községe. — Az új b n t e t ö r v é n y szeptember elsején lép életbe. — Bizony idöje is már egyszer!

Csarnok.

Tudtam én azt . . . *) — 1878 márcs 21.

Tudtam én azt, hogy megbánod Hültéséged, elválasz d. De nem hitél, csak nevetvél S engem széinek eresztvél.

Tudtam én azt, hogy megjáród, Ha én nem leszek a párod, S engem csalva, höz te csalfa, Magad leszesz megcsalvat.

Tudom én, hogy nemsokára Köny pereg a két orczádra;

*) Mutatószó szerzőnek f. é. október vége felé megjelenendő „Tövisök és Vadvirágok” című munkájából. Szerk.

És megérom, hogy a szegény Kétségbeesetté teszen.

Sirhatás tölem már eleget, Leimáldhat az eget: Itád se nézek, szegény lélek, Soha többé amíg élék.

Van nekem már más szeretöm, Csokolgatöm, olegötöm, Aki engem nem hagy esberben S hüséggel itt az ölemben. (Abódszlók)

Kaplány Géza.

Lapunk 38-ik számában közzölt talányok megröjtesei.

A „Szótag-talány”-é: „Ne szólj szám, nem fáj fejem”.

Nyertes lett Lé v a y M a r i s k a k. a. (Budapest.)

Megjöjtek: Dreisziger Kálmán ur (Baja), Böler György ur (Csaba), Leopold Magdolna urnöl (Baja), Levay Mariska k. a. (Budapest), Deutsch Zs. ur (Temesvár), Dreisziger Ferencz ur (Baja), Málnai ur (Duna-Földvár), Bagovics Ernuszta k. a. (Budapest), Vitmann Teréz urnöl (Kaposvár), Petrovacz Géza (Baja), Major Gyula (Arad).

A „Számrejtvény”-é: „Rég veri már a magyart a teremő”.

Nyeri lett: Kovács-Zsivánovics Katicza urnöl (Baja), Kérjük a jutalom iránt a kiadó-hivataltól intézködni.

Helyesen megröjtek még: Stern Benó ur (Baja), Petrovics Lujza k. a. (Debrezen), Weinberger Gizella k. a. (Baja), Reica Gyula ur (Baja), Graner Gyula ur (Budapest), Drégely Juliska k. a. (Baja), Neuhauz Zsófi k. a. (Baja), Málnai ur (Duna-Földvár), Dreisziger Ferencz ur (Baja), Szöl Béla ur (Eger), Hausenbas Alajos ur (Baja), Bakity Andráis ur (Győr).

Szórejtvény.

A d o l á r t ó l .

Melyik ez a hat szó? A l ö z e p e és vége mindig ugyanaz; ha az első betű „h”, akkor kettö jelent; ha „z”, „b”, „v”, „s” vagy „j” akkor minden szö csak egyértelmű.

Megjöjtesei határidő aug 21. A megröjtes között „Az aranypróbá” című nyelvfelvonás színművet soroljuk ki.

Szerkesztői sürgöny.

F e h é r G é z a urak, helyben. Hagyjá a „Csodabogorézt”! Izad láhat feltöbbször és östörreznai — ádvös; csoknyégekbe vagy nyomdabihák kasszónál — nevések. Előleben még nevésekesebb ezeket moroklebe mártva visszatöröni akarji. Cizmek találása, mint Filéss Jakab vagy Bogár Kóti, tollforgató emberekhez nem illő eljárás.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1880 augusztus 4-én

Buza	9.50
Zab	5.10
Bib	7.75
Árpa	5.20
Rozs	7.80
Kukorica	6.30

Az árak 100 kilogr. után.

Az első es. kir.

DUNA GÖZHAJÓZÁSI TÁRSULAT

Pósta- és személyszállítási hajóinak

M E N E T R E N D J E .

Postahajoméneket: Bajáról Budapestre: szombat kivételével naponta kint reggel 4 és fél órakor. Bajáról Orsovára: hétfőn esütőkoron és szombaton reggel 6 órakor. Személyszállítójoméneket: Bajáról Budapestre: napoként d. u. 8 órakor. Bajáról Mohácsra: esti 8

Felölés szerkesztö: DR. BERTÖS SAMU.

*) Töves felfogás! Aristocratöröl Baján beszél me szükségös, és a lókerthe beuntis 8 ft. föléreke mellett igen könnyű lakabak az öllöközö passaszt hajlunk, hogy a ki nem öbnöt kijárni, növezen kerülnél bi, hogy a társaság tagjaua ne legyen. Szerk.

**) Ne hogy valami mást gondolva a viszonyokkal ismeretlen elnök, meggyezzesök, hogy ez igen furcsa dologok e néven mulató helyben előfordulni szokta: tulajdon általánosságban öllökös elöljárás az ezzel járó össeközöcsözönök. Szerk.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására juttatni, miszerint egy, a continens legnagyobb varrógép-gyáraiban működött **gépészt** szerződtettünk és ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, mindennemű

varrógépeket,

— legyenek azok bármilyen hasznavehetetlen, rozsdás vagy törött állapotban — **a legjutányosabb felszámítás** mellett helyreállíthatni, törött géprészeket összeforrasztani, vagy helyettük újakat beilleszteni, kiesztergályozni, esiszolni és újból belakirozni, szóval hasznavehető állapotba helyezni, minden javítáért **jótállást** vállalván.

Tőlünk vásárolt vagy vásárlandó gép javításánál különösen méltányos árakat számítunk.

Miően ezáltal a n. é. közönségnek hasznos szolgálatot vélünk tenni, kérjük szíves pártolását, biztosítván, hogy mint eddig, úgy jövőben is, elvünkhez híven szolid kivétel és méltányos árszabás által a bizalmat meghálálni fogjuk.

Baja, 1880. július hó.

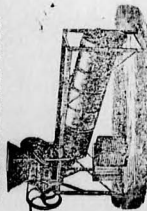
Teljes tisztelettel

Vanitschek és Kozella.

A javítandó gépek üzleti helyiségünkbe (fő-utcza, szerb községház) szállítandók, hol egyszersmind varrógép-raktárunk is van.

Mindezen kivétel nélkül az első érdem érdemmel
Ezüstérem Paris 1878.

BROGLEJ és MÜLLER

Gép- és rostás-lemez gyára

Budapestben

a Margit-híd közelében, készí-
Trieuroket (konsojy választó) 6 különböző nagyságban.

Trieur hengereket málnok számára.

Koptatókat.

Szelelő rostákat.

Szítákat és rostákat esőplégek számára.

Iskolai-értésítés.

Nyilvános polgári és kereskedelmi iskolák s nevelő-intézetekben Budapest, Károly-körút 22. szám, a 28-ic iskolai év f. évi szeptember 1-én veszi kezdetét. A növendékek névtétele augusztus 20-ától naponta délelőtt 8—12-ig és délután 3—5 óráig esz-
köszölhető.

Nevelő-intézetekben a reám bízott növendékek általam s aén által a legrendesebb felügyeleben részesülnek s a legszerettejeseikben állhatnak. Azok nevelése körül nekem több mint 30 évi sokoldalú tapasztalás áll rendelkezéseimre, a mi arra jogosít, nevelő intézetet minden t. cz. szülőnek a legjobban ajánlani.

Programmok kívánatra ingyen.

Róser Miklós.

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

elvéllal mindennemű e szakba vágó

== M U N K Á K A T ==

a legjutányosabb árak mellett.

Üzlethelyiség: Baján, Bódog-téren, Scheibner-féle házban.

Nagy raktár mindennemű

K Ö Z S É G I

nyomtatványokból.